

BoN

Bohdašín, Vanovka, Rokole, Bydlo

BOHDAŠÍNSKÉ OBECNÍ NOVINY
www.bohdasin.cz ; obec.bohdasin@dobruska.net

redakční rada: Ing. Jaromír Štěpán, Hana Matějčková,
Josef Černý, šéfredaktor Bohuslav Rychetský +
stálí spolupracovníci: Josef Mádr +, Ljuba Rychetská
4/2016
Prosinec

21. prosince začíná zima a vánoce se blíží ...

Lidové pranostiky na zimní období

Jaké jsou dny od sv. Lucie do Božího narození, takové jsou též měsíce příštího roku. (13.12.)

Když na Štědrý večer sněží, na pytle se chmel těží.

Zelené Vánoce - bílé Velikonoce.

Je-li v první týden adventní mrazivo, bude zima osmnáct neděl trvat.

Ryje-li krtek v lednu, končí zima v květnu.

Leží-li kočka v únoru na slunci, jistě v březnu poleze za kamna.

Vyjde-li jezevec o Hromnicích z díry, za čtyry neděle zpátky zas pílí.

Když je Barbora ucouraná, bude svatý Štěpán na ledě. (4.12. - 26.12.)

Když v lednu hrom se ozve, hojnost vína je v očekávání.

Je-li na svatého Petra nastolení mráz, bude mrznout ještě 14 dní. (22. 2.)

Narodilo se děťátko
v městě Betlémě
a tam leží nebožátko
v chlévě na seně.
Vůl a osel zahřívají,
otec, matka kolíbají,
nepřestávají.
Vy, panenky na plínčičky
dejte grošiček,
vy, mládenci, na peřinky
dejte troníček,
a vy, baby, pozor dejte
a to dítko kolíbejte,
nepřestávejte!

z Moravy

Informace obecního úřadu

Dne 5. 12. 2016 se konalo veřejné zasedání obecního zastupitelstva. Bylo projednáno hospodaření obce k 30. 11., rozpočtové opatření č. 3/2016 (dotace ze st. rozpočtu na volby do zast. kraje), provedení inventur obecního majetku ke konci roku. Dále zastupitelé schválili rozpočtové provizorium pro hospodaření obce na začátku příštího roku, než bude schválen rozpočet. Byl schválen domovní řád pro čp. 74 a změna stavby před dokončením čp. 74 (rekonstrukce přízemí). Podle novely nařízení vlády č.37/2003 o odměňování členů zastupitelstev obcí, která začne platit od 1. 1. 2017 je možno zvýšit odměny o 4%. Bylo rozhodnuto stávající výši odměn nezvyšovat. Zastupitelé vzali na vědomí zprávu velitele jednotky SDH o činnosti jednotky za rok 2016, jak ukládá požární řád obce.

Hospodaření obce k 30. 11. 2016

Příjmy v tis. Kč	Rozpočet	Skutečnost	%
Daně z příjmů celkem	1 044	999	94
DPH	950	935	98
Místní poplatky	63	64	101
Daně z nemovitostí	240	212	88
Dotace na výkon st.správy	76	72	94
Bytové hospodářství	66	62	93
Činnost místní správy	268	259	97
Ostatní příjmy	16	13	81
Příjmy celkem	2 723	2 616	96
Výdaje v tis. Kč	Rozpočet	Skutečnost	%
Vnitřní obchod	5	4	83
Komunikace	80	20	25
Školy, školky	12	8	67
Kultura, děti a mládež	235	197	84
Dar Hospic Červený Kostelec	5	5	100
Bytové hospodářství	2 040	477	23

Veřejné osvětlení	40	23	58
Odpady	125	95	76
Veřejná zeleň	80	75	94
Požární ochrana	124	75	60
Zastupitelstvo obce	180	161	89
Krajské volby	21	11	52
Činnost místní správy	323	279	86
Příspěvky DSO	13	13	100
Ostatní vydání	40	26	65
Výdaje celkem	3 323	1 469	44

Stav peněžních prostředků na účtech obce **5 473 505 Kč**

Příjmy jsou plněny podle časového plánu. Úspora ve výdajích je, zdálo by se velická, ale největší vydání nastanou teprve v prosinci, kdy bude vyfakturována stavební investice v bývalé škole. Bylo nutno ke stávající čistírně odpadních vod přidat ještě jednu nádrž (cca 70 tis. Kč), stavební práce se poněkud opozdily vzhledem k nutným změnám v projektu a prodlení ČEZ při vyjadřování k novému odběrovému místu, přičemž smlouva byla podepsána již v lednu. Vnitřní práce v nových bytech jsou v podstatě hotovy, čeká se jen na vyschnutí betonových podlah, aby bylo možno položit podlahovou krytinu a osadit kuchyňské linky.

Starosta

Příjemné popovídání s panem Dyntarem

Dostala jsem takový nápad, se kterým bych Vás, milí čtenáři, ráda seznámila. Zároveň by mne velice zajímal Váš názor. Myslím, že v naší vesnici je hodně lidí, kteří mají zajímavé povolání, zajímavé koníčky, nebo toho hodně zažili, hodně pamatují a že by byla škoda, aby se o to nepodělili s ostatními. Proto bych ráda před každým vydáním Bonu někoho, samozřejmě s jeho souhlasem, navštívila, popovídala si a pak o tom napsala článek. Doufám, že se tento můj nápad setká s příznivým ohlasem. Takže napoprvé jsem se rozhodla zajít za panem Františkem Dyntarem a to z několika důvodů. Za prvé je to pro mě hodně blízký sused, protože se již dlouhá léta přátelí s mými rodiči, za druhé - v dětském věku jsem se u něho učila hrát na akordeon, za třetí měl nedávno významné životní jubileum a za čtvrté, a to je nejhlavnější důvod, jeho celoživotní koníček jsou betlémy a to je teď před vánočními vhodná téma.

Domluvili jsme se s panem Dyntarem, že se u něho stavím, popovídáme si o betlémech a já se pokusím z jeho pěkného a poutavého vyprávění napsat článek. Tak snad nebude zklamaný, vyprávění naživo je vždycky lepší, těžko asi zachytím to nadšení a zapálení, které z pana Dyntara přímo číselo.

Začnu trochu z historie. První betlém se skutečnými lidmi a zvířaty dal dohromady František z Asisi okolo roku 300 n. l. jako oslavu Kristova narození. Od té doby se zpodobňují betlémy, nejprve pouze jesličky s Ježíškem, volak a osel, později se přidává sv. Marie a sv. Josef, králové a pastýři s ovečkami. V Čechách se betlémy objeví poměrně brzy, již ve 12. stol. nejprve jako nástěnná malba, jejíž součástí je narození Páně – např. v hradní kapli ve Znojmě. Od té doby se stalo téma narození Krista součástí chrámové výzdoby. Betlémy, tak jak je známe dnes, jsou dílem jezuitů a františkánů. Nejstarší zpráva o betlému pochází z roku 1560, kdy byly v Praze postaveny první jesličky. Od té doby se jesličky a betlémy začínají stavět v kostelích po celých Čechách. Největší rozmach jesliček spadá do období baroka.

Úpadek ve stavění betlémů v kostelích nastal za panování císaře Josefa II., který označil stavění betlémů za nedůstojné církve. Betlémy byly z kostelů vykázány. Prostý lid si ale betlémy nechtěl nechat vzít a tak si je lidé začali vytvářet a stavět doma. To způsobilo rozmach betlemářské tvorby u nás.

Po zapomenutí josefínských dekretů došlo opět k renesanci církevních jesliček. Brzy po roce 1800 se začaly betlémy do kostelů vracet. Vznikaly umělecké dílny, které tvořily zařízení pro kostely a to i jesličky. Velikost figur se ustálila na 24- 25 cm. Základní sestava byla tvořena Svatou rodinou, volkem, oslíkem, Třemi králi a pastýři s ovečkami. Celý soubor doplňoval anděl zvěstovatel. Na území Orlických hor a podhůří se nacházejí betlémy od anonymních tvůrců i od tvůrců známých jmen. Můžeme tady pozorovat vliv tyrolských řezbářů, či řezbářů králických. V našem kraji můžeme vidět figurky z pražské dílny, z kutnohorské dílny, z dílny pana Břetislava Kavky z Červeného Kostelce. Ovšem nejvíce figurek bylo vyrobeno (nebo z nich řezbáři čerpali inspiraci) v Králíkách.

Nejprve se figurky vyráběly podomácku. Je zaznamenáno 560 řezbářů a jejich rodin v tomto kraji. Příčinou tak velkého množství řezbářů byla chudoba, málo výdělečných příležitostí, dostatek materiálu, um a zručnost lidí. Významná byla také blízkost slavného poutního místa na Hoře Matky Boží v Horní Hedeči. Řezbáři pracovali většinou přes zimu, v létě se věnovali zemědělství. Normální pracovní doba řezbáře a jeho rodiny byla 12-13 hodin denně. V předvánoční době se pracovalo od 4 ráno do 22 hodin večer. Ženy a děti figurky malovaly. Rodina musela denně vyrobit 30 figurek, měla – li se uživit.

V Králíkách vznikla řezbářská škola. Její figurky jsou charakteristické, vysoké 10 cm. Orlické hory byly pro betlémy a betlemáře zemí zaslíbenou. Vztah lidí k betlémům v kostelích a domácnostech byl velmi vřelý. Krásný a vzácný betlém je v kostele v Liberku, vyřezal ho pan František Kutzer okolo roku 1800.

Typické pro náš kraj byly skříňové betlémy, které byly vyváženy do celé Evropy a dokonce i do Ameriky.

Zvláštní oblibu mají betlémy mechanické. V Orlických horách jich je nemálo, avšak naprosto unikátní mechanismus k nim vymyslel Josef Utz z Olešnice v Orł. horách. Tento jedinečný mechanismus je jediný svého druhu na světě. V dnešní době můžete vidět Utzův mechanický betlém nově zrestaurovaný v Olešnici. Známa ilustrátorka a řezbářka ze Sedloňova Jarmila Haldová k němu namalovala krajinu. Sama vytváří nádherné betlémy – vytvořila betlém pro Rychnov nad Kněžnou, Dobrušku i Nové Město nad Metují. Je možné si u paní Haldové objednat figurku do betléma s vaší podobou.

Ale vrátím se k panu Dyntarovi. O betlémy se začal zajímat již v útlém věku v rodné vesnici v Tisu. Říkal mi, že v Tisu byl betlém snad v každé chalupě. Hodně betlémů bylo i ve Sněžném, na Novém Hrádku, prostě čím výš do hor, tím bylo betlemářství rozšířenější. V Bohdašíně betlémů mnoho nebylo – u Holých, u Linhartů, u listonoše Suchánka. Největší betlém v naší vesnici byl u Kasnarů – v chalupě, která stávala na místě dnešního hřiště. Měli betlém okolo všech čtyř stěn chalupy. Když majitelé betlému zemřeli, byl betlém rozdělen na několik částí jako dědictví.

Pan Dyntar se v dětském věku chodil dívat k sousedům, jak vytvářejí a staví betlémy. Vždy prý koukal oknem, a když souseď postavil schody, věděl pan Dyntar, že se začne stavět betlém a musel být u toho. Učil se také postavičky vyřezávat. V Tisu měli velký betlém u Ptáčků a u Kejvalů. Když se pan Dyntar oženil a přestěhoval do Bohdašína, pomáhal stavět a opravovat betlém svému otčímovi. Později stavěl svůj první betlém vystavoval doma v obýváku na kredenci. Pamatuji se na něj z dětství, když jsem se k nim chodila učit hrát na akordeon.

Pan Dyntar vlastní i pár originálních kralických figurek, které byly vyrobeny v tamní řezbářské škole. Jinak do svých betlémů si vše vyrábí sám, i nástroje na vyřezávání si vyrábí sám. Většina řezbářů si dělá vše sama, městečka většinou orientální – dle vlastní fantazie, někdo do betlémů umisťuje třeba známou krajinu. Viděla jsem třeba betlém, kde byly budovy z Nového Města nad Metují, včetně kostelů a zámku, a byl tam i slavoňovský kostelík a rokolská kaplička. Pan Dyntar má veliký betlém, který stále doplňuje a také jej vystavuje. Můžeme ho vidět v Rychnově nad Kněžnou, v Novém Městě nad Metují v Oáze, letos např. v Dobrušce v učilišti. Tento betlém je barevný, ale pan Dyntar má betlémy i nebarvené, pouze ze dřeva. Já osobně mám ráda betlémy jen ze dřeva, protože tam vynikne krása materiálu a čistota zpracování. Ovšem k Čechám asi patří klasické krásné barevné betlémy.

Pan Dyntar je členem Českého sdružení přátel betlémů, předseda zdejší pobočky je pan Josef Hání z Nového Hrádku. Pan Dyntar, jak už jsem psala, si nástroje vyrábí sám, obličej svých figurek dělá dle fantazie. Jeho postavičky mají pěkné výrazy v obličejích.

Při našem milém povídání mi ještě poradil, kde můžeme betlémy vidět. Škoda, že už se nekoná výstava betlémů v Mezilesí, bývala moc pěkná, chodili jsme tam s celou školou. Bohužel už není nikdo, kdo by se do toho pustil, organizace takové výstavy je velmi náročná.

Krásná výstava betlémů bývá v Novém Městě nad Metují v Oáze, pak v Rychnově nad Kněžnou, v Solnici, v Dobrušce v učilišti, v Hradci Králové v muzeu. Ještě jsem se od pana Dyntara dozvěděla, že v Ústí nad Orlicí v muzeu jsou vystavené papírové betlémy, které jsou pro Ústeckoorlicko typické. Mají tam velkou tradici. Tyto ručně malované betlémy se předávaly z generace na generaci. I stavění betlémů bylo v této oblasti zážitkem. Začínalo se už kolem sv. Václava, kdy každý správný betlemář chodil do lesa sbírat ten správný betlemářský mech. Ten donesl na půdu, rozprostřel ho, aby vyschnul. První adventní neděli snesl z půdy krabice s figurkami a zkontroloval, co je potřeba opravit a domalovat. U betlemáře se scházeli souseď a besedovalo se. Besedníci nosili k betlemáři polínko do kamen – aby strýček při malování netrpěl zimou. Malovalo se při petrolejce do noci a všichni besedníci pozorovali betlemáře při práci. Se stavbou betlému se začalo 8. prosince a betlém stál až do Hromnic. Betlém býval až do Štědrého dne bez svaté rodiny, ta se tam dávala až po večeři. Takto vypadal vánoční betlém do 5. ledna. Pak se anděl zvěstovatel vyměnil za tříkrálovou hvězdu a pastýři za tři krále. To byl tříkrálový betlém a ten stál až do Hromnic. Pokud někdo nechal stát betlém ještě po Hromnicích, tak odstranil chlív a místo něho se postavil chrám s výjevem očištění Panny Marie. Určitou a vzácnou zvláštností byl postní betlém. V něm je místo Betléma Jeruzalém, je tam postavena Getsemanská zahrada, v ní se na skalce modlí Kristus, před ním stojí anděl s kalichem. Je tam výjev spících apoštolů, blíží se jidášský průvod žoldnéřů, velekněz se zákoníky a Židy. Tento betlém byl ovšem vyjímečný.

Tak doufám, že se vám článek líbil a přeji Vám krásné vánoční svátky a do nového roku hodně zdraví a krásných zážitků.

Hana Matějčková

Ohlédnutí za rokem 2016

K trvalému pobytu v Bohdašíně se v tomto roce přihlásili:

Ing. Pavel Faško Vanovka 3
Olga Černá Vanovka 3
Kateřina Fašková Vanovka 3
David Černý Vanovka 3

Jaroslava Hradecká Bohdašín 74
Nikola Hradecká Bohdašín 74
Kateřina Poláčková Bohdašín 74
Natálie Benešová Bohdašín 74

Narodily se děti:

22.2. Adéla Effenberková Bohdašín 89
22.8. Ondřej Moravec Bohdašín 90

Navždy nás opustili :

20.1. Josef Černý Bohdašín 80
22.1. Vladimír Smola Vanovka 6
17.4. Helena Kozlová Rokole 70
19.5. Vlastislav Syrovátko Vanovka 11
21.6. Josef Mádr Bohdašín 83
7.8. Miroslav Kočnar Bohdašín 50
13.9. Růžena Valentová Rokole 70

Čest jejich památce !

V prvním čtvrtletí roku 2017 oslaví významné životní jubileum :

21. ledna	paní Anna Smolová	Rokole 70	70 let
10. února	paní Jaroslava Šturmanová	Bohdašín 17	75 let
14. února	paní Olga Tichá	Rokole 70	91 let
19. března	paní Miroslava Kočnarová	Bohdašín 50	80 let
22. března	pan Ladislav Smola	Bohdašín 11	89 let

Gratulujeme a přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti !

Se svojí „ troškou do mlýna“ se přidal začínající přispívatel ...

Dítě

Není problémem, že svět tak, jak ho známe, zmizel. Spousta artefaktů, připomínajících minulou dobu, zůstala a přežívala, navzdory vlivu kruté přírody, která sázela na čas.

Železo a beton se pomalu, ale jistě, stávalo součástí džungle.

Bez otázek a hněvu napravovala to, co člověk před lety zkazil, přesto bez náznaku pochybnosti přijímala všechny lidské přeživší, jako by jim všechny chyby jejich předchůdců už dávno odpustila.

Tichou krajinou, zvrásněnou pochmurnou minulostí, kráčí bosé nohy. Nohy malého zvědavého dítěte s kožešinou okolo pasu a provizorní zbraní, nemálo podobné loveckému noži s pečlivě uvázaným koženým řemínkem na rukojeti. Pro dítě samotné však nejde o zbraň, ale nástroj nejrůznější potřeby. Nezná hněv, zlobu, ani závist. Ještě ne.

Jeho modrá očka mají nyní jediný účel, hledat dál sotva viditelnou stezku porostem. Stromy jsou pro něho domovem a hledání stezky tak přirozenou záležitostí, jako spánek, avšak takhle daleko nikdy samo nešlo. Pohublá, přesto silná ručka, uchopí nůž ještě

silněji, než doposud, spíš pro pocit jistoty, než ze strachu a dál se prodírá houštím.

Náhle projde poslední řadou nízkých stromů a jeho pohled stane na schodišti betonové věže. Stoupá pohledem vzhůru a až při mírném záklonu hlavy spatří vrcholek monumentální stavby. Hladký beton by, nebýt spár po formách, působil jako obří zrcadlo. Čas na něm nezanechal téměř žádné stopy. Dítě stále stojí jako ochromené, neschopné kroku vpřed, ani vzad a prožívá rozpolcený stav mezi strachem a zvědavostí, který mu nedovoluje cokoli podniknout. Vedle věže působí tenhle človíček jako mravenec, netuší však, že pro někoho působí jako mravenec sama věž, možná i celá planeta.

Je pozorováno a jeho rozhodnutí bude důležité pro veškerou budoucí činnost. Nakonec vyhrává strach a dítě pomalu ustupuje do džungle, místa, které zná, domova. Naposled se ohlédne a běží do tábora říci, co vidělo. Obrázek věže mu zůstane vryt do paměti navždy. Cosi božího se mírně uklidnilo nad svým experimentem. Třeba bude člověk č. 2 přece jen rozumnější. Díky rozhodnutí malého dítěte má dost času nad přemýšlením, kde udělalo chybu a jak se jí vyvarovat, aby nedošlo k podobným událostem.

Leoš Matějček

SDH Bohdašín informuje

Zpráva velitele JSDH Bohdašín za rok 2016

K dnešnímu dni má jednotka 14 řádných členů.

Během roku proběhlo školení velitelů jednotek a velitelů družstev v Rychnově nad Kněžnou.

Dále proběhly dvě školení členů jednotky s tematickým zaměřením.

- hašení a ochrana zasahujícího hasiče pomocí turboproudnic
- záchrana osob na vodní hladině.

Celoročně probíhala běžná setkání s proškolením v hasičské zbrojnici.

Poplach byl vyhlášen jednotce celkem třikrát.

Dvakrát se jednalo o požár (dřevník a saze v komíně). Jednou byla jednotka odvolána a zůstala jako záloha na stanici.

Výzbroj:

Většina jednotky již je vybavena zásahovými přilbami a ochranným zásahovým oděvem. V letošním roce proběhla po deseti letech revize dýchacích přístrojů včetně tlakových lahví.

Technika:

Obě vozidla jsou v provozu a mají platnou STK.

Během roku proběhla svépomocí oprava CAS T148. Prováděla se oprava převodovky.

Obec jednotku postupně dovybavuje zásahovým materiálem a ochrannými pomůckami. Vše je však limitováno finančními možnostmi obce.

Tímto děkuji všem členům jednotky za jejich připravenost a ochotu vyjet k zásahu v jakoukoli hodinu a za jejich práci při údržbě techniky a vybavení jednotky. Děkuji především proto, že každý člen jednotky vykonává svoji práci bez nároku na odměnu a ve svém volném čase, mnohdy však i v pracovní době.

Soutěžní družstvo mladých hasičů se během roku účastnilo několika soutěží. Výsledky byly někdy lepší, někdy horší a byly zveřejněny v minulém čísle BONu.

Připravujeme :

Jako každoročně bude masopustní průvod – bude ještě upřesněno pozvánkami.

Josef Černý
velitel JSDH Bohdašín

Veselé vánoce, hodně zdraví a štěstí v příštím roce všem obyvatelům Bohdašína, Vanovky, Rokole i Bydla přeje redakce.

**Pod záštitou farní charity v Dobrušce proběhne v Bohdašíně tradiční Tříkrálová sbírka v sobotu
7. ledna 2017**

Toto číslo bylo vydáno 19. 12. 2016 v počtu 92 výtisků.

